

CANNES '93

1978 amb "El Árbol de los Zuecos", no hi aportava "El segreto del Bosco vecchio"; de la mateixa manera que Robert Altman, Palma d'Or el 1970 amb "MASH", no hi prenia part amb la flamant "Short Cuts"; i ni tan sols Andrzej Wajda, l'autor llorejat el 1981 amb "El Hombre de Hierro", no hi era amb la seva "Águila Coronada". Aquestes absències es veien complementades per les de Jean-Luc Godard i el seu "Hélas pour moi", on Dépardieu fa de Déu; David Cronenberg i el seu "Mr. Butterfly", que interpreta Jeremy Irons; Gus Van Sant, autor de "Drugstore Cowboy" i "My own private Idaho", que sembla haver reservat per a Venècia "Even cow-girls get the blues";... En resum, un reguitzell de noms importants o interessants, la mancança dels quals contrastava amb la presència, a la selecció oficial, de ben pocs noms consagrats, al costat de molts d'altres, d'un segon nivell o desconeguts.

Ara bé, diguem-ho clar, d'entrada: Cannes'93 no ha estat una mala edició, com l'han presentat alguns enviats especials de diaris, ràdios i televisions de casa nostra. Certament, el nivell ha estat inferior al dels darrers anys. Les pel·lícules bones i interessants, que n'hi ha hagut força, no són obres clau com algunes de les que han brillat en passades edicions. No hi ha hagut cap film comparable a "La Doble Vida de Veronica", de Kieslowski, o a "El Sol del Membrillo", de Víctor Erice, o a "La Belle Noiseuse", de Jacques Rivette, per citar tres joies dels dos últims anys. No obstant, al llarg d'aquest article i del que publicarem el mes vinent, intentaré presentar la vàlua cinematogràfica de bona part de les pel·lícules seleccionades, que hem vist durant aquests deu dies de maig. On sí s'ha fet aigües, ha estat en la part de les coses infumables. Potser hi ha 4 o 5 títols que mai no haurien d'haver participat en aquest, ni en cap festival. Però es falsejador descriure negativament el certamen centrant-se en aquests 4 o 5 pecats,

com han fet alguns enviats especials d'important mitjans de comunicació espanyols. Caldria deixar constància que, cada cop més, els acreditats só periodistes que van a cobrir la informació del Festival, amb especial atenció als aspectes frívols: a les estrelles de més nomenada i, quan tene temps, a les pel·lícules. Pocs són els "media" que hi envien crítics coneixedors, no ja de la Història del Cinema, sinó dels autors i corrents cinematogràfics i capaços d'avaluar com a art les obres presentades. I per acabar d'adobar-ho algun dels crítics amb més renom s'ha acarnissat amb les obres fallides d'alguns autors més menys consagrats, caient en exageracions, com la de considerar el film de Wim Wenders "el pitjor del mil·lenni", i oblidant que l'interès d'un Festival rau més en prendre el pols als artistes que no pas en la celebració d'èxits. Francament, hi ha algun professional que semblen haver perdut l'interès per a la creativitat dels cineastes i haver-se assentat en una avorrida poltrona on simplement han de beneir o anatemitzar.

El valor més destacat de la programació d'aquesta 46 edició del Festival de Cannes ha estat la universalitat de la seva selecció. De l'extrem Orient, de les xines, Austràlia, i fins del Vietnam, ha vingut el cinema més interessant. Haití i Sudàfrica han aportat obres que ens han permès conèixer millor el seu passat recent; mentre els europeus nordamericans evidenciaven la pregona crisi moral ideològica i econòmica que es pateix al món occidental. Per la seva banda, Mèxic, Argentina, Japó i Nova Zelanda han completat aquesta mena de mirada al món que ens ha donat, amb generositat, Cannes'93. En aquest número publicuem la crònica sobre les pel·lícules més destacades i, al del mes vinent, farem un viatge a Mòn a través de la variada representació internacional que concorregué a la Costa Blava.

THE PIANO, UNA LLIÇÓ DE CINEMA

Des d'abans de començar el Festival, totes les revistes especialitzades franceses anunciaven "The Piano" com una ferma candidata a la Palma d'Or, gràcies a una projecció del film, prèvia al certamen, que els havia ofert la productora gal·la de la pel·lícula australiana (CIBY 2000, marca a la que devem "Tacones Lejanos", de Pedro Almodóvar; "Twin Peaks", de David Lynch i l'esperat "Petit Buddha", de Bernardo Bertolucci). No cal dir que una rebuda tan eufòrica va aixecar una enorme expectació en la resta de la crítica internacional, que no es va veure decepcionada (llevat dels quatre que no suporten no ser ells els descobridors dels films clau). "The Piano" és una obra sensible i bella, de tremp clàssic i alhora arriscada, que sondeja el món afectiu d'una dona del Segle XIX, escocesa i muda, atrapada entre el marit, que l'ha comprada i duta fins al bosc de Nova Zelanda, i un home inculte que, no obstant, li reconeix els sentiments i n'esdevindrà l'amant. Una història d'amor i desitjos que, com reconeix la directora del film, serva una afinat amb les

passions descrites per Emile Brontë a "Cims rúfols" (Cumbres Borrascosas), en tant que "evocació intrèpida i salvatge, obrivolament gòtica, de l'impuls romàntic".

"The piano" està realitzada amb una fotografia esplèndida, que transmet l'emotivitat dels paisatges en els que transcorre la vida dels protagonistes: l'amplitud del brau oceà que aboca aquella dona a la costa nova-zelandesa, i l'humit, enfangat i imponent bosc, que encercla la seva existència posterior. Sense caure en el postalisme esteticista, la realitzadora transforma l'espai filmic en poesia visual, mentre converteix el so i els silencis en un preuat valor narratiu, d'impagable lirisme. D'altra banda, la pel·lícula no s'acomoda en cap de les successives situacions sentimentals dels seus protagonistes i va creant-ne noves constantment, defugint la complaença melodramàtica i marcant un agre itinerari per als personatges, a través del qual, l'autora fa un cant a l'alliberament de la Dona. Jane Campion, nascuda a Nova-Zelanda i resident a Sidney (Austràlia) ha escrit i dirigit aquesta

magnífica obra, que la confirma com una autora important. Campion ha seguit òptimament el camí artístic obert a la primera part de "Un Àngel en m Mesa", la seva pel·lícula anterior, on ja evidenciava un talent per a crear imatges que reproduïssin poèticament els estats del cor, i un interès per la dona encarada a un món que la repta. Antropòloga de formació, l'autora de "The Piano" s'ha manifestat reiteradament atreta pel seu passat, en tant que descendent dels colons europeus en aquella part de la Terra. Això l'ha dut, aquí, a reconstruir la trobada de la "civilització" amb l'home primitiu, a través del contrast entre els maoris aborígens, els dos mascles (d'origen europeu però diferent caire primitiu) i la protagonista que, amb l'art i la seva voluntat alliberadora, es situa en un altre punt de l'evolució humana. Finalment, cal destacar la interpretació de Sam Neil, Harvey Keitel i, sobretot, Holly Hunter, justament premiada com a millor actriu per la seva creació d'aquesta dona esquerra que té el cor amagat en un piano, només a disposició del que sabrà trobar-lo.

"Claudia Shiffer, en una de les fastuoses gales del Festival de Cannes" (Foto: Carles Vilar)